

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Tomášem Hejlem v právní věci

žalobce: **Československá obchodní banka, a.s.**, IČO 00001350,
sídlem Radlická 333/150, 150 57 Praha 5

proti

žalovaným: 1. **O.D. trading, spol. s r.o.**, IČO 63473950,
sídlem Libušina tř. 7, 623 00 Brno

2. **D.J.**, narozena XXXXX,
bytem XXXXX, XXXXX

oba zastoupeni advokátem JUDr. Igorem Osvaldem,
sídlem Veveří 100/31, 602 00 Brno

3. **P.K.**, narozen XXXXX,
bytem XXXXX, XXXXX,
zastoupen advokátkou Mgr. Julií Chocholovou,
sídlem Královopolská 874/84, 616 00 Brno

o zaplacení směnečné pohledávky Kč 39.000.000,- s postizními právy
o námitkách žalovaného č. 1 proti směnečnému platebnímu rozkazu

Shodu s prvopisem potvrzuje Jiřina Novotná.

t a k t o :

- I. Směnečný platební rozkaz vydaný Krajským soudem v Brně dne 7. 6. 2006 pod č.j. 42 Sm 70/2002-128 se vůči žalovanému č. 1 ponechává v celém rozsahu v platnosti.
- II. Žalovaný č. 1 je povinen zaplatit žalobci na nákladech řízení o námitkách částku 3 128,71 Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

1. Žalobou ze dne 18. 2. 2002 domáhal se žalobce (tehdy Československá obchodní banka, a.s./ dále též jen ČSOB/) proti všem třem žalovaným práv z nezaplacené směnky, když nárokoval směnečný peníz ve výši 39 000 000 Kč spolu s 6% úrokem z této částky za dobu od 1. 2. 2002 do zaplacení, směnečnou odměnu ve výši 130 000 Kč a náklady řízení. K žalobě žalobce soudu předložil originál směnečné listiny. Podáním ze dne 22. 2. 2002 žalobce dle ust. § 107a z.č. 99/1963 Sb. ve znění pozd. předpisů – občanský soudní řád (dále jen o.s.ř.) navrhl, aby na jeho místo do řízení vstoupil jeho nástupce – Česká konsolidační agentura (dále též jen ČKA). V této souvislosti žalobce uvedl, že smlouvou o převodu zajišťovací rekta směnky ze dne 21. 2. 2002 převedl směnku a směnečné nároky na ČKA. Usnesením ze dne 14. 12. 2005, č.j. 42 Sm 70/2002-96, jež nabylo právní moci dne 28. 4. 2006, soud tomuto návrhu vyhověl. Dne 7. 6. 2006 bylo ve věci v souladu s ust. § 175 odst. 1 o.s.ř. rozhodnuto směnečným platebním rozkazem, jímž soud žalobě v plném rozsahu vyhověl a žalobci (tj. ČKA) žalobou vymáhané nároky přiznal.

2. V zákonné lhůtě podali všichni tři žalovaní proti směnečnému platebnímu rozkazu námitky. O námitkách žalovaných č. 2 a č. 3 již bylo pravomocně rozhodnuto, a to rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 22. 6. 2017, č. j. 42 Cm 87/2006-332. O námitkách žalovaného č. 1 dosud rozhodnuto nebylo, když v důsledku prohlášení konkursu na majetek žalovaného č. 1 bylo řízení vůči žalovanému č. 1 přerušeno. Konkursní řízení vůči žalovanému č. 1 již bylo skončeno, tímto rozsudkem je proto rozhodnuto o námitkách žalovaného č. 1 proti směnečnému platebnímu rozkazu.

3. Žalovaný č. 1 namítl nedostatek aktivní legitimace ČKA, coby žalobce. V této souvislosti uvedl, že sporná směnka nemohla být řádně převedena na dalšího nabyvatele singulární cesí, když se tak mohlo stát pouze v rámci univerzálního právního nástupnictví. Žalovaný č. 1 poukázal na to, že platnosti převodu rektasměnky individuální cesí brání ujednání o vyplňovacím prohlášení směnečném z 24. 9. 1997 odst. 5, kde bylo ujednáno, že věřitel není oprávněn směnku převést. Dále žalovaný č. 1 uvedl, že směnka byla vyplněna krátce před převodem z ČSOB na ČKA a měl za to, že je zřejmé, že ČKA nechtěla směnku vymáhat, ale dále s ní provést transakci vůči EC Group. Dle názoru žalovaného č. 1 pak v tomto směru nemůže jít o režim abstrakčních účinků indosamentu a námitky neoprávněného užití směnky, neoprávněného vyplnění a nedostatku aktivní legitimace propojené v důsledku nedodržení odst. 5 vyplňovací dohody tak zůstávají vůči nynějším účastníkům zachovány. Žalovaný č. 1 rovněž v souvislosti s tím, že společnost EC GROUP po určitou dobu fungovala jako mezičlánek, který měl nabýt a opět pozbyt pohledávku spornou směnkou zajišťovanou, namítl, že není zřejmé, zda společnost EC GROUP spornou směnku opět řádně cesí převedla na ČKA. Žalovaný č. 1 upozornil na to, že ve smlouvě ze dne 13. 3. 2003 o zpětném převodu spornou směnkou zajištěné pohledávky je pouze obecně uvedeno, že je-li pohledávka zajištěna směnkou, pak je směnka vrácena formou rubopisu zpět na ČKA. Žalovaný č. 1 poukázal na to, že spornou směnku nebylo možno platně převést rubopisem a

uvedené smluvní ujednání proto hodnotí jako pouze obecné, jako pouhou doprovodnou textovou výplň smlouvy o převodu pohledávky, které není dostatečně určitým ujednáním o cesi konkrétní směnky, tedy směnky uplatněné v tomto řízení. Dle názoru žalovaného č. 1 proto ČKA nemůže tvrdit, že je oprávněným vlastníkem této směnky a pohledávky do směnky vtělené. Dále žalovaný č. 1 namítl nepřijatelnou duplicitu řízení. Zdůraznil, že předmětem řízení je rektasměnka, samostatně nepřevoditelná, přičemž zákaz převodu směnky znamená, že tato musí sdílet osud pohledávky, k jejímuž zajištění byla vystavena. V této souvislosti znovu poukázal na ust. odst. 5 prohlášení ze dne 24. 9. 1997 z něhož dovozuje nejenom uvedenou vzájemnou svázanost zajišťovací rektasměnky a směnkou zajišťované pohledávky, ale i to, že zajišťovací směnka může být uplatněna pouze do té výše, do které jiným způsobem není zaplacená vymáhaná zajištěná pohledávka. K tomuto žalovaný č. 1 uvedl, že u Městského soudu v Brně probíhá pod č.j. 21 C 265/2005 řízení, kde ČKA žaluje žalovaného č. 1 o zaplacení částky 69 580 382 Kč s příslušenstvím, a to z původní úvěrové smlouvy z 24. 9. 1997. Dále ve vztahu k námitce nedostatku aktivní legitimace ČKA ve sporu žalovaný č. 1 uvedl, že dle jeho názoru smlouva o převodu pohledávky a směnky z ČSOB na ČKA z 20. a 21. 2. 2002 vykazuje formální vady, pro které je neplatná. Jedná se o nemožnost převodu právního režimu synnalagmatického vztahu z Investiční a Poštovní banky, a.s. (dále též jen IPB) prostřednictvím ČSOB na ČKA. Žalovaný č. 1 je toho názoru, že jestliže mezi ČSOB a ČKA nedošlo k prodeji podniku, nebo části podniku, nemohl být převeden dvoustranný a dosud trvající úvěrový smluvní vztah, v němž obě strany mají práva a povinnosti, neboť tento může existovat pouze mezi úvěrující bankou a úvěrovým klientem. V této souvislosti žalovaný č. 1 poukázal i na to, že ČKA neměla bankovní licenci a nefungovala jako úvěry poskytující peněžní ústav. K uváděné smlouvě žalovaný č. 1 dále namítl, že tato je neurčitá z hlediska převáděných částek, neboť je zde rozpor mezi popisem pohledávky v čl. 1. a ve výpočtové příloze ceny. Dále žalovaný č. 1 namítl, že z ujednání o splatnosti kupní ceny ve vztahu k tzv. rámcové kupní smlouvě je zřejmé, že kupní cena vůbec neměla být zaplacená a mělo se s ní nakládat jako s předmětem zápočtu ve vztahu ke koupi podniku IPB. Dle názoru žalovaných šlo o obcházení zákona a tudíž o neplatné ujednání. Žalovaný č. 1 rovněž namítl, že z popisu převáděné pohledávky není zřejmé, co je vůbec převáděno, a to zejména pokud se jedná o úroky, když není specifikováno zda se jedná o smluvní úrok, který ještě není splatný, není určeno za jaké období, či zda se jedná o smluvní úrok z období před uzavřením smlouvy o postoupení pohledávky. Dále žalovaný č. 1 namítl, že nikdy nenastala účinnost úvěrové smlouvy z 24. 9. 1997, k níž se jako zajišťovací instrument vázala sporná směnka, neboť nebyla splněna podmínka, na kterou smlouva účinnost výslovně vázala. Žalovaný č. 1 tvrdil, že nebylo poskytnuto zajištění úvěru dle čl. 17 úvěrové smlouvy ze dne 24. 9. 1997. Dle názoru žalovaného č. 1 pak plnění poskytnuté bankou nelze hodnotit jako plnění řádně poskytnuté podle úvěrové smlouvy, ale pouze jako plnění poskytnuté bez právního důvodu a tedy bezdůvodné obohacení na straně žalovaného č. 1.

4. Žalobce ve vyjádření k námitkám žalovaného č. 1 uvedl, že tyto považuje za nedůvodné. K námitce nedostatku aktivní legitimace ČKA žalobce uvedl, že převod rekta směnky individuální cesi je možný, jedná se o postup, který právní předpisy předpokládají. Žalobce nesouhlasil ani se závěrem o neplatnosti takového převodu z důvodu smluvně sjednaného zákazu převodu směnky. V této souvislosti odkázal na rozhodnutí NS ČR spis. zn. 29 Cdo 1484/2008 a 29 Cdo 283/2008. K námitce neoprávněného vyplnění blankosměnky žalobce uvedl, že možnost doplnit blankosměnku je stanovena v bodě 2 vyplňovacího prohlášení k blankosměnce. Žalobce nesouhlasil ani s námitkou duplicity řízení, v níž je odkazováno na spis vedený u MS v Brně pod sp. zn. 21 C 265/2005. Žalobce poukázal na to, že v řízení před Městským soudem v Brně jsou uplatňovány nároky z úvěrové smlouvy, zatímco v řízení před zdejším soudem uplatňuje žalobce nároky směnečné. Není tedy dána totožnost předmětů řízení a nelze proto ani uvažovat o duplicitě řízení. K námitce týkající se neplatnosti převodu pohledávky a směnky, kde je namítána neurčitost smlouvy o převodu směnky žalobce uvedl, že se neztotožňuje s názorem o neurčitosti této smlouvy a poukázal na to, že směnka je ve smlouvě týkající se jejího převodu zcela přesně popsána a

vymezena. K námitce týkající se účinnosti Úvěrové smlouvy ze dne 24. 9. 1997 žalobce uvedl, že má za to, že podmínky stanovené pro účinnost úvěrové smlouvy musely být splněny, když úvěr byl čerpán. Dále žalobce uvedl, že není schopen doložit osobní blankosměnku vlastní vystavenou K.J. (jejíž předložení právnímu předchůdci žalobce bylo jednou z podmínek účinnosti úvěrové smlouvy). Žalobce však vyjádřil názor, že nedoložení předmětné směnky není důvodem pro závěr o neúčinnosti úvěrové smlouvy, když nepodložená domněnka o neposkytnutí zajištění dle článku 17 úvěrové smlouvy je v naprostém rozporu s nesporným faktem, že úvěr podle smlouvy byl čerpán. Žalobce rovněž upozornil na to, že podmínky nabytí účinnosti úvěrové smlouvy byly evidentně stanoveny ve prospěch a k ochraně poskytovatele úvěru a takto je nutno je i vykládat. Žalobce poukázal i na to, že účinnost úvěrové smlouvy je žalovanými napadána až v tomto řízení, tedy řadu let poté, kdy nebyla splněna povinnost k uhrazení úvěru ze strany dlužníka. Námitku týkající se účinnosti úvěrové smlouvy proto žalobce považuje za zcela účelovou.

5. K projednání námitek soud dle ust. § 175 odst. 4 o.s.ř. nařídil jednání. Toto proběhlo dne 7. 9. 2021 za účasti žalobce. Zástupce žalovaného č. 1 se z jednání omluvil a souhlasil, aby věc byla projednána v nepřítomnosti žalovaného č. 1 i jeho zástupce.

6. Dokazování soud provedl listinami, a to dílem originály, dílem fotokopiemi, o jejichž věrohodnosti nebylo důvodu pochybovat.

7. Z originálu směnečné listiny soud zjistil, že tato byla vystavena v Blansku dne 30. 9. 1997. Listina obsahuje slovo „směnka“ pojaté do jejího vlastního textu, a to do bezpodmínečného slibu zaplatit dne 31. 1. 2002 nikoliv na řad Investiční a Poštovní banky, a.s. částku Kč 39 000 000,-. Směnka je splatná u Investiční a Poštovní banky, a.s. v pobočce Blansko. Jako výstavce je podepsána společnost Intra trading spol. s r.o. s IČ 63473950. V levé části listiny v rubrice „Jako aval za výstavce:“ jsou připojeny dva podpisy. Listina obsahuje doložky „kauční směnka“ a „bez protestu“. V levém rohu listiny je zápis „IPB/2072/Z/800009/97“.

8. Bylo nesporné, že směnka se jako zajišťovací instrument váže ke smlouvě o úvěru č. 207297309 ze dne 24. 9. 1997, sjednané mezi IPB a žalovaným č. 1. Nesporné bylo rovněž to, že sjednaný úvěr (tj. částka 19 817 000 Kč) byl žalovanému č. 1 poskytnut a tímto čerpán.

9. Z fotokopie listiny označené „Příloha č. 2 ke smlouvě o postoupení pohledávky smlouva o převodu zajišťovací rektasměnky ke smlouvě o postoupení pohledávky č. IPB 1019405“ ze dne 20. 2. 2002, resp. 21. 2. 2002 soud zjistil, že v této je jako postupitel označena Československá obchodní banka, a.s. a jako postupník je označena Česká konsolidační agentura. Smluvní strany konstatují, že mezi nimi byla uzavřena Smlouva o postoupení pohledávky č. IPB1019405. S odkazem na tuto skutečnost dále smluvní strany konstatují, že se postupitel zavazuje převést na postupníka směnku specifikovanou dále ve smlouvě s tím, že se jedná o směnku, která zajišťuje závazky dlužníka specifikované v odstavci 1.3 Smlouvy o postoupení pohledávky. Směnka je specifikována tak, že se jedná o směnku vlastní vystavenou v Blansku dne 30. 9. 1991, výstavcem – společností Intra trading spol. s r.o. nikoliv na řad Investiční a Poštovní banky, a.s. s datem splatnosti 31. 1. 2002, znějící na částku Kč 39 000 000,-. Dále je uvedeno, že směnka je umístěna u Investiční a Poštovní banky, a.s., pobočka Blansko a je za výstavce avalována P.K. a D.J.. Dále je uvedeno, že směnka obsahuje doložky „bez protestu“ a „kauční směnka“ a dále zápis „IPB/2072/Z/800009/97“. Dále je v listině uvedeno, že závazek postupitele je splněn protokolárním předáním směnky. Listina je k datu 20. 2. 2002 podepsána jménem Československé obchodní banky, a.s. a k datu 21. 2. 2002 jménem České konsolidační agentury.

10. Z fotokopie listiny označené „Příloha č. 1 ke smlouvě o převodu zajišťovací rektasměnky Protokol o předání zajišťovací rektasměnky ke smlouvě o postoupení pohledávky č. IPB 1019405 ze dne 21. 2. 2002“ ze dne 21. 2. 2002 soud zjistil, že v této je jako postupitel (předávající) označena Československá obchodní banka, a.s. a jako postupník (přejímající) je označena Česká konsolidační agentura. Dále je v listině obsaženo prohlášení postupníka, že dne 21. 2. 2002 od postupitele převzal originál směnky, která je specifikována tak, že se jedná o směnku vlastní vystavenou v Blansku dne 30. 9. 1991, výstavcem – společností Intra trading spol. s r.o. nikoliv na řad Investiční a Poštovní banky, a.s. s datem splatnosti 31. 1. 2002, znějící na částku Kč 39 000 000,-. Dále je uvedeno, že směnka je umístěna u Investiční a Poštovní banky, a.s., pobočka Blansko a je za výstavce avalována P.K. a D.J.. Dále je uvedeno, že směnka obsahuje doložky „bez protestu“ a „kauční směnka“ a dále zápis „IPB/2072/Z/800009/97“. Listina je podepsána jménem Československé obchodní banky, a.s. a jménem České konsolidační agentury.

11. Z fotokopie listiny označené „Smlouva o úvěru“ s číslem 207297309 ze dne 24. 9. 1997 soud zjistil, že v této je jako věřitel označena Investiční a Poštovní banka, a.s. a jako dlužník je označena společnost Intra trading, s.r.o. Dále je uvedeno, že věřitel a dlužník uzavírají smlouvu s odkazem na ust. § 497 a násl. obchodního zákoníku a v souladu s „Úvěrovými podmínkami Investiční a Poštovní banky, a.s. pro úvěry podnikatelům“, které jsou nedílnou součástí smlouvy. Věřitel se zavazuje poskytnout dlužníkovi dlouhodobý úvěr ve výši Kč 19 817 000,- za úrok ve výši bazická sazba IPB + 3,1% ročně z poskytnutých peněžních prostředků. Tento úvěr se věřitel zavazuje poskytnout za podmínek zajištění, a to zástavní právo k nemovitostem specifikovaným v listině, blankosměnka vlastní vystavená dlužníkem avalovaná oběma společníky, osobní biankosměnka vlastní vystavená K.J. a vinkulace pojištění k nemovitostem k nimž je podle smlouvy zřizováno zástavní právo. V článku 4 je stanoveno, že dlužník je povinen pojistit úvěrovaný majetek (nemovitosti sloužící jako zajištění úvěru), předložit doklad o zaplacení první splátky pojistného a předávat doklady o zaplacení dalších splátek pojištění po celou dobu trvání úvěrového vztahu. Dále je stanoven časový plán poskytnutí úvěru a je stanoven rozpis splátek poskytnutého úvěru. Dlužník se zavazuje splácet poskytnutý úvěr v souladu s ve smlouvě stanoveným rozpisem splátek. V článku 17 je stanoveno, že smlouva o úvěru je platná od jejího podpisu smluvními stranami, přičemž účinná je však až splněním podmínek uvedených v bodě 4 úvěrových podmínek, tj. předložením dohodnutých dokladů prokazujících zajištění úvěru a dále provedením vkladu zástavního práva k nemovitostem uvedeným ve smlouvě, předložením biankosměnky vystavené dlužníkem a avalované společníky a předložením osobní biankosměnky vystavené K.J.. V listině není obsaženo žádné ujednání o formálních náležitostech pro případné změny obsahu smlouvy. Listina je podepsána jménem IPB a jménem společnosti Intra trading, spol. s r.o.

12. Z fotokopie listiny označené „Vyplňovací prohlášení směnečné“ ze dne 24. 9. 1997 soud zjistil, že v této je jako výstavce označena společnost Intra trading s.r.o. a jako věřitel je označena IPB. Listina obsahuje prohlášení výstavce, že věřiteli odevzdal krycí biankosmenku vlastní vystavenou společností Intra trading s.r.o. v Blansku dne 29. 8. 1997 nikoliv na řad IPB, domicilovanou u pobočky IPB v Blansku obsahující doložky „bez protestu“ a „kauční směnka“ a bez uvedení směnečné sumy a data splatnosti. Dále je uvedeno, že biankosměnka slouží k zajištění všech splatných pohledávek, včetně příslušenství, případných sjednaných sankcí a náhrad škody z úvěru poskytnutého na základě smlouvy o úvěru číslo 207297309 uzavřené dne 24. 9. 1997. V čl. 2 a 3 je stanoveno, jakým způsobem má být doplněn údaj data splatnosti a údaj směnečné sumy. V čl. 5 je stanoveno, že věřitel není oprávněn biankosměnku převést, postoupit nebo zastavit třetí osobě a je povinen ji uložit tak, aby nemohlo dojít k jejímu zneužití nebo ztrátě. Listina je podepsána jménem výstavce.

13. Bylo nesporné, že uvedené Vyplňovací prohlášení směnečné se vztahuje ke směnce, z níž nároky žalobce v tomto řízení vymáhá. Datum 29. 8. 1997, jako datum vystavení směnky je v listině

nedopatřením uvedeno nepřesně, když směnka, resp. biankosměnka byla vystavena dne 30. 9. 1997.

14. Z žaloby ze dne 22. 8. 2005 projednávané u Městského soudu v Brně v řízení vedeném pod spis. zn. 21 C 265/2005 soud zjistil, že jako žalobce v uvedeném řízení vystupuje ČKA, jako žalovaný č. 1 společnost OD Trading, spol. s r.o., jako žalovaný č. 2 společnost INTRA DATA, a.s. a jako žalovaný č. 3 společnost O.D.INTRADE, a.s. v likvidaci. Žalobou je vymáhána částka Kč 69 580 382,84 s příslušenstvím, a to jako pohledávka ze smlouvy o úvěru č. 207297309 ze dne 24. 9. 1997. Vůči žalovanému č. 1 je tato pohledávka vymáhána jako vůči obligačnímu dlužníku ze smlouvy. Vůči žalovaným č. 2 a č. 3 je pohledávka vymáhána jako vůči zástavním dlužníkům. V žalobě je mj. uvedeno, že uvedená smlouva u úvěru byla sjednána mezi společnostmi OD Trading, spol. s r.o. a IPB. Dále je uvedeno, že na základě smlouvy o prodeji podniku ze dne 19. 6. 2000 uvedená pohledávka přešla na ČSOB a následně na základě smlouvy o postoupení pohledávky č. IPB1019405 ze dne 20. 2. 2000 byla pohledávka převedena na ČKA.

15. Z fotokopie listiny označené „Oznámení o ztrátě výhody splátek - smlouva o úvěru č. 207297309“ ze dne 4. 1. 2002 soud zjistil, že se jedná o přípis podepsaný jménem ČSOB, adresovaný společnosti O.D. trading, spol. s r.o. V listině je konstatováno, že na základě smlouvy o úvěru č. 207297309 ze dne 24. 9. 1997 byl adresátu listiny poskytnut úvěr ve výši Kč 19 817 000,- a s konečnou splatností ke dni 15. 9. 2005. Dále je konstatováno, že adresát dlouhodobě neplní svoje závazky z uvedené smlouvy o úvěru a ke dni 4. 1. 2002 nesplacená jistina tvoří částku Kč 7 900 000,-, nesplacené úroky částku Kč 14 134 570,27, nesplacené úroky z prodlení částku Kč 5 311 750,06 a nesplacené poplatky částku Kč 8 645,36. Dále je uvedeno, že na základě smlouvy o prodeji podniku ze dne 19. 6. 2000 se věřitelem úvěrové pohledávky stala ČSOB. Dále je s odkazem na ust. čl. 22, písm. f) Podmínek IPB, a.s. pro úvěry podnikatelům uvedeno, že věřitel je oprávněn v případě prodlení dlužníka se splacením dvou po sobě jdoucích splátek úvěru nebo se splacením jedné splátky po dobu delší než tři měsíce požadovat okamžité splacení celého zůstatku úvěru včetně příslušenství najednou. S ohledem na toto smluvní ujednání ČSOB požaduje po adresátu listiny okamžité splacení celého úvěru včetně příslušenství, a to ve lhůtě do 31. 1. 2002. Je požadována úhrada celkové částky Kč 46 712 597,42, z čehož jistinu představuje částka Kč 19 817 000,-, splatné úroky představuje částka Kč 14 237 594,93, splatné úroky z jistiny za dobu od 1. 2. 2002 do 15. 9. 2002 představuje částka Kč 7 337 607,07, splatný úrok z prodlení představuje částka Kč 5 311 750,06 a splatné poplatky představuje částka Kč 8 645,36. Z fotokopie obálky s dodejkou, připojené k této listině, soud zjistil, že na dodejce je jako odesílatel označena ČSOB a jako adresát společnost O.D. trading, spol. s r.o. Zásilka byla k poštovní přepravě předána dne 7. 1. 2002 a jako oznámená a nevyžádaná byla vrácena zpět odesílateli.

16. Z listiny označené „Smlouva o postoupení pohledávky číslo smlouvy IPB 1019405“ ze dne 20. 2. 2002, resp. 21. 2. 2002 soud zjistil, že v této je jako postupitel označena ČSOB a jako postupník je označena ČKA. V listině je konstatováno, že postupitel je věřitelem pohledávek za dlužníkem O.D. trading, spol. s r.o. vyplývajících ze smlouvy o úvěru ze dne 24. 9. 1997, č. smlouvy 207297309, celková výše pohledávek je určena částkou Kč 40 225 749,24, z čehož částka Kč 19 817 000,- představuje jistinu po splatnosti, částka Kč 14 134 570,27 představuje úroky po splatnosti, částka Kč 479 951,45 představuje časové rozlišení úroků, částka Kč 8 645,36 představuje dlužné poplatky a částka Kč 5 785 582,16 představuje podrozvahovou pohledávku evidenční pole. Dále je ve smlouvě uvedeno, že uvedenou pohledávku postupitel postupuje potupníkovi, přičemž s pohledávkou přechází i její příslušenství a všechna práva s ní spojená. Postoupení pohledávky se sjednává jako úplatné, přičemž výše úplaty je stanovena částkou Kč 16 122 219,-. Dále je uvedeno, že postupník pohledávku přijímá a uzavřením smlouvy se stává věřitelem dlužníka místo postupitele. V článku 5, který se týká zajištění postupované pohledávky, je mj. uvedeno, že pohledávka je zajištěna směnkou vlastní, znějící na částku Kč 39 000 000,-, vystavenou společností

Intra trading s.r.o. v Blansku dne 30. 9. 1997 nikoliv na řad IPB, domicilovanou u pobočky IPB v pobočce Blansko, s datem splatnosti 31. 1. 2002, obsahující doložky „bez protestu“ a „kauční směnka“ a další zápis „IPB/2072/Z/800009/97“, avalovanou za výstavce P.K. a D.J.. V bodě 5.7 je stanoveno, že pokud dlužník vystavil a předal postupiteli zajišťovací rektasměnku, zavazuje se postupitel v den uzavření této smlouvy uzavřít s postupníkem smlouvu o převodu zajišťovací rektasměnky, která tvoří Přílohu č. 2 této smlouvy. Listina je k datu 20. 2. 2002 podepsána jménem ČSOB a k datu 21. 2. 2002 jménem ČKA.

17. Z fotokopie listiny označené „Smlouva o postoupení pohledávky Č. P ČKA04_291_5341859“ ze dne 5. 11. 2002 soud zjistil, že v této je jako postupitel označena Česká konsolidační agentura a jako postupník je označena společnost EC Group, a.s. V listině je konstatováno, že postupitel má za dlužníkem O.D. trading, spol. s r.o. pohledávku v souhrnné hodnotě Kč 43 003 631,04 vzniklou na základě Smlouvy o úvěru č. 207297309 ze dne 24. 9. 1997. Je uvedeno, že celkovou částku Kč 43 003 631,04 tvoří částka Kč 19 817 000,- představující jistinu po splatnosti, částka Kč 15 805 171,08 představující úroky po splatnosti, částka Kč 8 645,36 představující poplatky a pokuty, částka Kč 910 496,19 představující úroky z prodlení u jistiny po splatnosti, částka Kč 6 461 921,09 představující úroky z prodlení z úroků po splatnosti a částka Kč 397,- představuje úroky z prodlení z poplatků. V bodě 3) článku I. jsou uvedena práva spojená s postupovanou pohledávkou. Mimo jiné je zde uvedeno směnečné rukojemství – aval směnky – původně biankosměnky vlastní č. IPB/2072/Z/800009/97 vystavené v Blansku dne 30. 9. 1997 výstavcem Intra trading, spol. s r.o., IČO 63473950 nikoliv na řad IPB, a.s. s doložkou „bez protestu“ a „kauční směnka“, avalované fyzickými osobami – D.J. a P.K.. Je konstatováno, že na základě Vyplňovacího prohlášení směnečného ze dne 24. 9. 1997 byla směnka původním věřitelem vyplněna, když doplněno bylo datum splatnosti 31. 1. 2002 a směnečná suma ve výši Kč 39 000 000,-. V listině je dále uvedeno, že postupitel postupuje a postupník přijímá postupovanou pohledávku, a to za úplatu, která byla postupníkem ve prospěch postupitele uhrazena. Dále je uvedeno, že postupitel a postupník konstatují, že spolu s postupovanou pohledávkou přecházejí na postupníka veškerá práva s ní spojená. Listina je podepsána jménem České konsolidační agentury a jménem společnosti EC Group, a.s.

18. Z fotokopie listiny označené „Smlouva o zpětném postoupení Č. VČKA04_291_5341859“ ze dne 13. 3. 2003 soud zjistil, že jako smluvní strany jsou v jejím záhlaví označeny Česká konsolidační agentura na straně jedné a EC Group, a.s. na straně druhé. V listině je uvedeno, že EC Group, a.s. navrhuje ČKA vrácení pohledávky v této smlouvě uvedené a ČKA má v úmyslu tento návrh za podmínek ve smlouvě uvedených přijmout. V článku I. je uvedeno, že EC Group, a.s. postupuje a ČKA přijímá práva, která má EC Group, a.s. v rámci Vracené Pohledávky definované ve smlouvě. Jako dlužník je označena společnost O.D. trading, spol. s r.o., jako vrácená pohledávka je označena pohledávka vzniklá na základě Smlouvy o úvěru č. 207297309 uzavřené mezi Investiční a Poštovní bankou, a.s. a dlužníkem dne 24. 9. 1997, včetně veškerého příslušenství takovéto pohledávky a veškerých souvisejících nároků, jak byla postoupena ČKA na EC Group, a.s. na základě postoupní smlouvy č. P ČKA04_291_5341859 ze dne 5. 11. 2002 uzavřené mezi ČKA a EC Group, a.s. Dále je uvedeno, že vrácená pohledávka zahrnuje veškeré nároky, příslušenství a související nároky, jak byly postoupeny ČKA na EC Group, a.s. na základě smlouvy ze dne 5. 11. 2002, spolu se všemi nároky, příslušenstvím a souvisejícími nároky, které přirostly nebo vznikly ode dne realizace. Souhrnná hodnota pohledávky ke dni 31. 1. 2003 je stanovena částkou Kč 47 779 389,20, z čehož částka Kč 19 817 000,- představuje jistinu po splatnosti, částka Kč 17 503 461,64 představuje úroky po splatnosti, částka Kč 286 125,04 představuje časové rozlišení úroků, částka Kč 24 245,36 představuje poplatky a pokuty, částka Kč 2 427 989,84 představuje úroky z prodlení z jistiny po splatnosti, částka Kč 7 718 782,22 představuje úroky z prodlení z úroků po splatnosti a částka Kč 1 785,10 představuje úroky z prodlení z poplatků. V bodě 5) článku I. jsou uvedena práva spojená s vrácenou pohledávkou. Mimo jiné je zde uvedeno směnečné rukojemství – aval směnky –

původně biankosměnky vlastní č. IPB/2072/Z/800009/97 vystavené v Blansku dne 30. 9. 1997 výstavcem Intra trading, spol. s r.o., IČO 63473950 nikoliv na řad IPB, a.s. s doložkou „bez protestu“ a „kauční směnka“, avalované fyzickými osobami – D.J. a P.K.. Je konstatováno, že na základě Vyplňovacího prohlášení směnečného ze dne 24. 9. 1997 byla směnka původním věřitelem vyplněna, když doplněno bylo datum splatnosti 31. 1. 2002 a směnečná suma ve výši Kč 39 000 000,-. V listině je dále uvedeno, že postoupení vrácené pohledávky podle této smlouvy nabývá účinnosti dnem uzavření této smlouvy. Smluvní strany dále konstatují, že s vrácenou pohledávkou přecházejí na ČKA veškerá práva s ní spojená. Je stanoveno, že vrácená pohledávka se ČKA postupuje bezúplatně. Listina je podepsána jménem České konsolidační agentury a jménem společnosti EC Group, a.s.

19. Z fotokopie listiny označené „Smlouva o převodu zajišťovací rektasměnky ke smlouvě o postoupení pohledávky Č. IPB 1019405“ ze dne 9. 10. 2007, resp. 10. 10. 2007 soud zjistil, že v této je jako postupitel označena Česká konsolidační agentura a jako postupník je označena Československá obchodní banka, a.s. Postupitel se zavazuje převést na postupníka směnku specifikovanou dále ve smlouvě s tím, že se jedná o směnku vlastní vystavenou v Blansku dne 30. 9. 1991, výstavcem – společností Intra trading spol. s r.o. nikoliv na řad Investiční a Poštovní banky, a.s. s datem splatnosti 31. 1. 2002, znějící na částku Kč 39 000 000,-. Dále je uvedeno, že směnka je umístěna u Investiční a Poštovní banky, a.s., pobočka Blansko a je za výstavce avalována P.K. a D.J.. Dále je uvedeno, že směnka obsahuje doložky „bez protestu“ a „kauční směnka“ a dále zápis „IPB/2072/Z/800009/97“. Dále je v listině uvedeno, že postupitel prohlašuje, že originál směnky je uložen u Krajského soudu v Brně jako součást spisu k řízení vedenému u tohoto soudu pod spis. zn. 42 Cm 87/2006. Dále je uvedeno, že tuto skutečnost berou smluvní strany na vědomí a s odkazem na ust. § 17 z.č. 591/1992 Sb. ve znění pozd. předpisů se dohodly, že k převodu směnky nebude zapotřebí, aby byla fyzicky předána postupníkovi a postupník bere na vědomí a souhlasí s tím, že směnka zůstane uložena u Krajského soudu v Brně. Dále je stanoveno, že k převodu směnky z postupitele na postupníka dochází dnem účinnosti smlouvy, přičemž spolu se směnkou převádí postupitel na postupníka všechna práva se směnkou spojená. Je stanoveno, že smlouva nabývá účinnosti podpisem smluvních stran. Listina je k datu 9. 10. 2007 podepsána jménem České konsolidační agentury a k datu 10. 10. 2007 jménem Československé obchodní banky, a.s.

20. Z úplného výpisu z obchodního rejstříku vedeného Krajským soudem v Brně oddíl C, vložka 20245 soud zjistil, že v uvedeném rejstříku je k datu 10. 8. 1995 zapsána společnost s aktuální obchodní firmou O.D. trading, spol. s r.o. V období od 10. 8. 1995 do 8. 6. 1998 měla tato společnost zapsanu obchodní firmu Intra trading, spol. s r.o. V době od 10. 8. 1995 do 26. 3. 1998 byli jako jednatelé společnosti zapsáni D.J. a P.K.. Od 26. 3. 1998 doposud je jako jednatel zapsán P.K.. V době od 26. 3. 1998 doposud je jako jednatel zapsán K.J..

21. Soudu je známo z jeho úřední činnosti, že mezi IPB a ČSOB byla dne 19. 6. 2000 uzavřena smlouva o prodeji podniku, na jejímž základě celý podnik IPB přešel dle ust. § 476 a násl. z.č. 513/1991 Sb. ve znění pozd. předpisů – obchodní zákoník (dále jen ObZ) na ČSOB. K této skutečnosti proto soud neprováděl dokazování.

22. Navrženy byly ještě další důkazy. Tyto však soud považoval za nadbytečné a nepřipustil je. Rozhodnout ve věci bylo možné na základě důkazů, které provedeny byly.

23. Po provedeném dokazování soud věc hodnotil takto:

Soud především konstatoval, že listina předložená žalobcem je platnou směnkou vlastní, neboť obsahuje veškeré náležitosti vyžadované zákonem v ust. čl. I § 75 zák. č. 191/1950 Sb. ve znění pozdějších předpisů – zákon směnečný a šekový (dále jen ZSS) k platnosti takové listiny coby směnky vlastní. Žalovaný č. 1 jakožto výstavce směnky vlastní byl dle ust. čl. I § 78 odst. 1 ve

spojení s ust. čl. I § 28 odst. 1 ZSŠ povinen směnku při splatnosti zaplatit. Jelikož směnka zaplacená nebyla, vznikl majiteli směnky dle ust. čl. I § 77 odst. 1 ve spojení s ust. § 28 odst. 2 ve spojení s ust. čl. I § 48 odst. 1 ZSŠ nárok na vše co bylo vymáháno žalobou. Stejně jako žalovaný č. 1 jsou ze směnky zavázáni žalovaná č. 2 a žalovaný č. 3, neboť tito svým podpisem na směnce převzali ručitelství za výstavce směnky (ust. čl. I § 77 odst. 3 ve spojení s ust. čl. I § 30 a násl. ZSŠ). Remitentem, tedy první osobou oprávněnou ze směnky, byla IPB. Na základě smlouvy o prodeji podniku ze dne 19. 6. 2000 došlo dle ust. § 476 a násl. ObZ k přechodu směnky a směnečné pohledávky na ČSOB. Smlouvou o převodu zajišťovací rektasměnky ze dne 20. 2. 2002, resp. 21. 2. 2002 a předáním směnky došlo dle ust. čl. I § 77 odst. 1, § 11 odst. 2 ZSŠ, § 13, § 17 z.č. 591/1992 Sb. ve znění pozd. předpisů a § 524 a násl. z.č. 40/1964 Sb. ve znění pozd. předpisů – občanský zákoník (dále jen OZ) k převodu směnky a směnečné pohledávky na ČKA.

24. Námitky, jimiž se žalovaný č. 1 bránil proti povinnosti uložené mu směnečným platebním rozkazem, shledal soud nedůvodnými.

Jako opožděnou hodnotí soud námitku nedostatku aktivní věcné legitimace žalobce (tj. ČSOB) v řízení. Věcná legitimace ve sporu vyjadřuje vztah účastníka řízení k předmětu řízení, tj. zda s předmětem řízení jsou spojena práva nebo povinnosti účastníka řízení. V řízení o směnečné pohledávce tedy zda ten který účastník je k pohledávce ze směnky oprávněn či z ní povinen. Tento vztah k předmětu řízení vyplývá z hmotněprávních předpisů a nikoli z předpisů procesních. Proto námitka nedostatku věcné legitimace ve sporu nemůže mít povahu námítky procesní, ale má povahu námítky hmotněprávní. Soud se proto neztotožňuje s názorem žalovaných č. 2 a č. 3 o procesním charakteru takové námítky. Jako hmotněprávní námitka pak taková námitka v řízení o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu podléhá režimu koncentrace řízení (§ 175 o.s.ř.), tedy lze k ní přihlídnout a hodnotit ji pouze za předpokladu, že byla uplatněna v zákonné lhůtě pro podání námitek. Tuto námitku však jak žalovaná č. 2, tak žalovaný č. 3 uplatnili až při nařízeném jednání o námitkách, tedy jednoznačně po uplynutí lhůty pro uplatnění námitek. Proto soud tuto námitku hodnotí jako opožděnou a dle ust. § 175 odst. 4 k ní proto nepřihlížel. Nutno rovněž dodat, že při projednávání námitek soud zkoumá skutkový stav věci k datu vydání směnečného platebního rozkazu, tedy na podkladě včas podaných námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu rozhoduje, zda byly dány důvody pro jeho vydání či nikoli. I otázku aktivní věcné legitimace žalobce ve sporu proto soud posuzuje k datu vydání směnečného platebního rozkazu, tedy ve vztahu k tomu žalobci, který ve sporu figuroval k datu vydání směnečného platebního rozkazu.

25. Nelze považovat za důvodnou námitku nedostatku aktivní věcné legitimaci ČKA ve sporu. Jak již bylo výše uvedeno, prvním vlastníkem směnky byla IPB. Na základě smlouvy o prodeji podniku přešla směnka na ČSOB, přičemž na ČKA byla směnka následně převedena na základě smlouvy o převodu zajišťovací rektasměnky. Žalovaný č. 1 namítl, že směnka byla na ČKA převedena v rozporu se smluvním ujednáním obsaženým v dohodě o vyplňovacím právu k blankosměnce, které zakazovalo převod směnky (resp. blankosměnky) na třetí osobu. Tuto námitku nutno hodnotit v kontextu s funkcí sporné směnky. Nebylo sporu o tom, že směnka byla vystavena jako zajišťovací instrument ke smlouvě o úvěru. Při hodnocení smluvně stanoveného zákazu převodu takové směnky nutno vyjít z toho (a ostatně takový výklad významu zákazového ustanovení zaujala i žalovaný č. 1), že toto ustanovení má zabránit osamostatnění zajišťovací směnky, tedy zabránit stavu, kdy by se ze směnky oprávněnou stala osoba odlišná od osoby oprávněné ze směnkou zajištěného závazku z úvěrové smlouvy. Byl by naopak nesmyslný výklad takový, že směnka musí vždy a za všech okolností zůstat v rukou prvního majitele a to i za situace, kdy by tento přestal být osobou oprávněnou k úvěrové, tedy směnkou zajišťované pohledávce. V takovém případě by totiž rovněž došlo k odtržení směnky od jí zajišťovaného dluhu. Lze tedy uzavřít, že při současném převodu jak směnkou zajišťované pohledávky a směnky samotné na tutéž osobu se smluvní ustanovení o zákazu převodu zajišťovací směnky neuplatní. Jak vyplývá z dokazování, byla směnka

na ČKA převedena současně se zajišťovanou pohledávkou ze smlouvy o úvěru. Ve stejný den jako smlouva o převodu zajišťovací rektasměnky byla mezi ČSOB a ČKA uzavřena i smlouva o postoupení směnkou zajišťované pohledávky. Dle názoru soudu tato smlouva obстоjí jako platná. Postupovaná pohledávka je v ní specifikována zcela určitě, a to odkazem na konkrétní smlouvu (uvedeno číslo smlouvy, smluvní strany a datum uzavření smlouvy), z níž pohledávka vznikla, je uvedena výše pohledávky v době převodu a zároveň je uvedeno, že s pohledávkou přechází i její příslušenství a všechna práva s ní spojená. Je tedy zřejmé, že smlouvou se postupuje pohledávka ze smlouvy o úvěru jako celek a nikoli jenom její dílčí část. I určení úplaty za postoupení pohledávky je dostatečně určité, když je stanovena zcela konkrétní částka, tedy částka 16 122 219 Kč. Pokud žalovaný č. 1 poukazoval na nejasnosti týkající se placení této úplaty, pak nutno zkonstatovat, že případné nejasnosti nemají vliv na platnost určení výše úplaty a nemohou se tak dotknout ani platnosti smlouvy samotné. Soud se neztotožňuje ani s názorem žalovaného č. 1, že nebylo možné pohledávku ze smlouvy o úvěru převést (z ČSOB na ČKA) singulární cesí. Převod jednotlivé pohledávky není právními předpisy zakázán, nijak není omezena ani převoditelnost pohledávky ze smlouvy o úvěru a převod konkrétní pohledávky zajišťované spornou směnkou nebyla omezena ani smluvně. Nemožnost převodu pohledávky singulární cesí pak nelze dovodit ani ze skutečnosti smluvně omezené převoditelnosti zajišťovací směnky (k tomu soud odkazuje na výše uvedenou argumentaci o neuplatnění zákazu převodu zajišťovací směnky při současném převodu směnkou zajišťované pohledávky). Roli nehraje ani to, že ČKA nemá (resp. neměla) bankovní licenci a nefungovala jako subjekt poskytující úvěry. Při převodu pohledávky z úvěru, resp. při přijetí pohledávky z úvěru (tj. pohledávky na vrácení poskytnutého úvěru) nejde na straně postupníka o bankovní činnost a ani o poskytování úvěru. Postupník pouze vstupuje do postavení věřitele již poskytnutého úvěru. Ohledně aktivní legitimace ČKA ve sporu není důvodný ani poukaz na to, že nebylo prokázáno, že po převodu směnkou zajištěné úvěrové pohledávky na společnost EC Group, a.s. a jejím následném vrácení zpět ČKA byla zpět na ČKA převedena zajišťovací směnka. Provedeným dokazováním bylo zjištěno, že úvěrová pohledávka byla převedena na společnost EC Group, a.s. a následně zpět na ČKA. Nebylo však prokázáno, že by zároveň byla na společnost EC Group, a.s. převedena i sporná směnka. Nebyl proto důvod zkoumat, zda při zpětném převodu úvěrové pohledávky byla převedena i sporná směnka. Lze tedy shrnout, že není důvodu pochybovat o aktivní věcné legitimaci ČKA ve sporu k datu vydání směnečného platebního rozkazu.

26. Jako nedůvodnou hodnotí soud i námitku nepřípustné duplicity řízení. K datu vydání směnečného platebního rozkazu taková duplicita dána nebyla. Obecně pak nutno zkonstatovat, že v případě, kdy k zajištění pohledávky je užita směnka, nic nebrání tomu, aby současně byla soudně vymáhána jak zajišťovaná pohledávka, tak pohledávka ze zajišťovací směnky. Jedná se totiž o dva zcela samostatné nároky. Závazek ze zajišťovací směnky nikdy není závazkem akcesorickým k závazku směnkou zajišťovanému. Proto nelze zkonstatovat, že by současné vymáhání obou závazků znamenalo nepřípustnou duplicitu řízení – ve směnečném řízení je vymáhán skutkově jiný nárok, než v řízení týkajícím se pohledávky směnkou zajištěné. V tomto konkrétním případě pak duplicitu nelze dovodit ani z rozdílnosti osob vymáhajících obě pohledávky. Jak nároky směnečné, tak nároky ze smlouvy o úvěru vymáhala (s ohledem na předmět řízení a z něho vyplývající věcnou příslušnost soudu žalobami podanými ke dvěma různým soudům) k datu vydání směnečného platebního rozkazu tatáž osoba, tj. ČKA.

27. Jako nedůvodnou hodnotí dále soud i námitku neúčinnosti úvěrové smlouvy ze dne 24. 9. 1997. Nebylo prokázáno, že by zajištění, na něž byla vázána účinnost smlouvy, nebylo poskytnuto. I kdyby však bylo prokázáno neposkytnutí takového zajištění, nebylo by možno učinit závěr o neúčinnosti smlouvy o úvěru. Bylo nesporné, že úvěr byl IPB žalovanému č. 1 poskytnut a tímto přijat, a to v celé dohodnuté výši. Takové jednání smluvních stran smlouvy o úvěru by pak (při neposkytnutí sjednaného zajištění) bylo nutno hodnotit jako konkludentní vyjádření toho, že na

podmínce účinnosti smlouvy strany nadále netrvaly. Takové konkludentní jednání s účinky pro smluvní vztah bylo jistě možné, když úvěrová smlouva uzavřená sice v písemné formě neobsahovala žádné ujednání o formálních náležitostech pro změnu svého obsahu (§ 272 ObZ).

28. S ohledem na vše výše uvedené ponechal soud směnečný platební rozkaz vůči žalovanému č. 1 v celém rozsahu v platnosti.

29. O náhradě nákladů řízení o námitkách ve vztahu mezi žalobcem a žalovaným č. 1 bylo rozhodnuto dle ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. V řízení o námitkách žalovaného č. 1 zcela uspěl žalobce, přísluší mu proto i plná náhrada nákladů této fáze řízení o nárocích z nezaplacené směnky. Žalobcovy náklady námitkového řízení tvoří paušální náhrada hotových výdajů ve výši **600 Kč** (ust. § 151 odst. 3 o.s.ř. za 2 úkony á Kč 300,- dle vyhl.č. 254/2015 Sb.) a cestovné dle dle ust. § 157 odst. 3, 4 písm. b) a § 158 z.č. 262/2006 Sb. ve znění pozd. předpisů ve spojení s ust. § 1 písm. b) a § 4 písm. a) vyhl. č. 589/2020 Sb. ve výši **2 528,71 Kč** (cesta Praha – Brno a zpět celkem 420 km osobním vozem zn. Mercedes-Benz reg. zn. XXXXX při průměrné spotřebě pohonných hmot 5,83 l/100 km a použitých pohonných hmotách benzin automobilový 95 oktanů za cenu 27,80 Kč/l).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze prostřednictvím soudu podepsaného podat odvolání k Vrchnímu soudu v Olomouci, a to ve lhůtě do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení tohoto rozsudku. Nebude-li dobrovolně splněna povinnost uložená tímto rozsudkem, lze navrhnout výkon rozhodnutí.

Brno 7. září 2021

Mgr. Tomáš Hejl v.r.
samosoudce